

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Moralitate, Natvra, Et Effectibvs Actvvm
Svpernatvralivm In Genere Et Fide, Spe, Ac Charitate,
Speciatim**

Coninck, Gilles de

Antverpiae, 1623

Dvb. XIV. Qua ratione bonitas actus interni pendeat circumstantiis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79645)

D V B I V M XIV.

Qua ratione bonitas actus interni pendeat a circumstantiis?

Hoc dubium hic præcipue proponitur, ut possimus cognoscere, an actus internus ex obiecto bonus possit fieri malus ratione alicuius veræ circumstantiæ; aut an bonitas eius possit per eam retinere veram rationem circumstantiæ augeri, vel minui.

158
D. Thom.
Quid dicatur circumstantia actionis.

Circumstantia est accidens actionis.

159
Circumstantia actionis hæc necessitas immutatur.

160
Potest aliquid sub una ratione esse actionis essentialis, & sub alia circumstantia.

161

162

Ut hæc melius intelligantur, Nota Primò, ex D. Thoma 1. 2. qu. 7. a. 1. id propriè dici circumstantiam alicuius actionis humanæ; quod ei ita coniungitur ac aliquam cum ea connexionem habet, ut eam quidem aliquo modo afficiat, eamque aliqua ratione immutet, & tamen non pertineat ad eius essentiam siue substantiam, neque intrinsecè ut pars essentialis; neque extrinsecè ut obiectum, aliaque similia à quibus actus essentialiter penderet. Atque ita omnis circumstantia se habet instar accidentis respectu actus cuius est circumstantia.

Nota Secundò, aliquid dupliciter posse alicui actui accidere. Primò, considerato secundum esse suum naturale. Secundò, considerato secundum esse morale. & de his solis nobis hic est disputatio, quia aliæ circumstantiæ non pertinent ad Theologum.

Ex quibus sequitur Primò, id quod actionem nullo modo afficit, siue quod eam neque secundum esse naturale, neque secundum esse morale immutat, etsi tempore vel loco ei coniunctum sit, non esse tamen propriè ipsius circumstantiam. ut quòd, dum aliquis dat eleëmofynam, sol luceat aut non luceat. Item ea quæ immutant quidem actionem secundum esse suum physicum, non tamen secundum esse moris, non esse huius circumstantias, quatenus consideratur secundum esse morale. ut quòd aliquis alium hasta aut gladio occidat. quare de his hic nulla nobis est quaestio.

Sequitur Secundò, id à quo actus substantialiter penderet, ita ut eo absente nequeat manere idem specie aut etiam numero actus, non posse esse propriè ipsius circumstantiam, saltem secundum eam rationem, secundum quam hic ab eo ita penderet. quamvis alia ratione, secundum quam ab eo non penderet, possit ei esse circumstantia. quæ infra exemplis illustrabimus.

Vnde sequitur Tertio, sæpè contingere ut alicui actui sit accidentarium & circumstantia, quatenus consideratur secundum esse naturæ; quod ei est essentialis, quatenus consideratur in esse moris, ut quando actio ab aliquo extrinsecò primo accipit quòd sit bona vel mala. Item aliquando quod actioni secundum unam speciem moralem est essentialis, secundum aliam ei est accidentale.

Patet exemplo. furatur quis rem alienam depositam in loco sacro, quæ sit magni pretii. rem hæc esse alienam, aut depositam in loco sacro sunt accidentaria ipsi acceptioni considera-

tæ secundum esse naturæ; quia physicè esset eadem acceptio, etsi hæc abessent. Eam autem esse alienam, constituit eam actionem in specie furti: ut enim hæc acceptio sit furtum necessariò debet esse acceptio rei alienæ; atque ita quatenus habet rationem furti, hoc non est ei accidentale aut circumstantia, sed essentialis. Est tamen ei sub ea ratione accidentale, & consequenter circumstantia, quòd ea res sit deposita in loco sacro; nam ea acceptio esset verè furtum & iniustitia, etsi res non esset deposita in loco sacro. hoc tamen est necessarium, ut acceptio habeat rationem sacrilegii, ideoque ei sub ea ratione est essentialis. Quòd autem sit magni pretii, est illi accidentarium tam quatenus habet rationem furti, quam quatenus habet rationem sacrilegii. atque ita hoc simpliciter est circumstantia tam furto, quam sacrilegio.

Sequitur Quartò, aliquas circumstantias dare actui primam speciem moralem, eæ scilicet quæ faciunt ut actio quæ ex obiecto aliàs esset indifferens, fiat bona vel mala. v. c. ambulare est ex se actio indifferens, si tamen fiat ob bonum finem, erit actio bona moraliter, & contrà erit mala si fiat ob malum finem. Item acceptio alicuius rei ex se indifferens est, si tamen sit acceptio rei alienæ invito domino erit furtum. ut autem patet ex dictis, etsi hæc possint esse circumstantiæ ipsius actionis quatenus consideratur secundum esse naturæ, non tamen quatenus consideratur secundum esse moris: quia ipsa primam speciem moralem ab ea circumstantia accipit; atque ita ei essentialis est. Aliæ verò circumstantiæ transferunt actionem ad aliam speciem in genere moris: vel potius superaddunt ei secundam speciem; sic rem furtivam esse depositam in loco sacro, superaddit furto rationem sacrilegii.

Quædam verò non transferunt rem ad aliam speciem, sed solum augent vel minuunt eius bonitatem aut malitiam intra eandem speciem. ut quòd res in eleëmofynam data aut furto accepta, sit magni vel parvi pretii.

Vbi Nota Tertio, eas circumstantias superaddere actui novam speciem bonitatis aut malitiae, quæ quia ex se habent speciem convenientiam aut repugnantiam cum natura rationali siue recta ratione, efficiunt ut actui insit aliqua bonitas aut malitia specie distincta ab omni ea, quam prius seclusa ea circumstantia habebat, siue quæ priorem in suo conceptu formali non inuoluit.

Potest autem hoc tripliciter fieri. Primò, ita ut actio sine ea nec esset bona nec mala, & tunc daretur ei primam speciem moralem: & talis circumstantia est rem, quam accipis, esse alienam; ut patet ex dictis.

Secundò, ut actus secundum se malus acquirat novam speciem malitiam, quæ priorem non supponit, & potest sine ea existere. ut si quis fornecetur in templo. hæc actio præter fornicationem continet malitiam sacrilegii, quatenus per eam locus sacer violatur: quæ malitia specie distinguitur à priore, & potest sine ea esse. nam si quis in templo sine iusta necessitate cognosceret propriam coniugem, eodem modo violaret

163
Qua ratione circumstantia dent primam speciem moralem.

Circumstantia quandoque mutat speciem, quandoque non.

164
Quæ circumstantia mutant speciem.

165
Id fit tripliciter.

laret sanctitatem loci, & tamen non committeret fornicationem.

166 Tercio, ut malitia ex circumstantia necessario supponat in actu aliam malitiam priorem, a qua tamen secundum intrinsecum suum conceptum distinguitur: talis est malitia adulterii ut sic, quæ consistit in speciali iniuria erga maritum, & contra honorem Sacramenti in Christianis, atque ita secundum suum intrinsecum quidem conceptum est distincta à malitia fornicationis, hanc tamen supponit; quia nemo potest in se admittere malitiā adulterii, siue committere illam iniuriam in maritum & Sacramentum, nisi simul admittat malitiam fornicationis. Quod tamen hæc malitiæ secundum intrinsecos conceptus specie differant, patet, quia prior est præcisè contra castitatem, alia est contra iustitiam & honorem Sacramento debitum.

167 Contra verò illæ circumstantiæ non mutant speciem moralem ipsius actus, sed solum eius bonitatem aut malitiam intra eandem speciem augent aut minuunt; quæ quia ex se non habent speciem bonitatis aut malitiam tribuunt, quæ in suo conceptu differat ab omni alia bonitate aut malitia quam ex obiecto secundum se considerato habet. v. c. rem furto ablatam esse magni pretii, non dat actioni speciem malitiam distinctam ab iniustitia ipsius furti, sed hanc solum auget, eamque ita intrinsecè includit, ut concipi nequeat ut ab ea distincta.

168 Dices, ex dictis nu. 159. & 160. sequi Primò, quantitatem rei furto ablatæ aut in elemosynam datæ non esse circumstantiam actus: nam ad eius substantiam pertinet; alia enim numero est acceptio, qua quis accipit 10. aureos, alia qua accipit vnum.

Secundò, ea quæ dant actui speciem moralem bonitatis aut malitiæ, communiter non esse veras circumstantias actionis consideratæ in esse naturali, quia communiter eius esse naturale nullo modo immutant, atque ita respectu illius habent se omnino impertinentes.

169 Ad primum, Respondeo quantitatem talis rei posse dupliciter variari. Primò, ratione magnitudinis materiæ, ut in exemplo ibi allato. Secundò, præcisè ratione diversitatis pretii rei acceptæ aut datæ: sæpè enim fit ut eadem res modò sit vilis, modò pretiosa; & tunc patet physicè esse eandem omnino dationem aut acceptionem, siue vilis sit, siue pretiosa; atque ita in hoc casu res non habet difficultatem.

170 In priore autem casu si physicè & propriè loquamur, non potest omnino esse eadem numero actio, quando res in parva, & quando in magna quantitate datur aut accipitur, sed semper necessario saltem ex parte est diuersa. tamen secundum æstimationem moralem hæc diuersitas censetur accidentalis, quia secundum hanc non tam æstimatur quantitas rei acceptæ, quam pretium, ideoque quantitas censetur inter circumstantias non variantes species; quia in ordine ad iudicium morale eodem modo se habet, & eadem ratione illud variat ac si esset vera circumstantia intra eandem speciem, bonitatis aut malitiam.

Coninck de act. supernat.

nitatem aut malitiam augens: ideoque communiter ut talis censetur. Et similis ferè est ratio in duratione ac intensione ipsius actus: quæquam hæc magis accidentalis est actui; nam actus perseverans absolute idem secundum substantiam potest esse modò remissior, modò intensior: atque ita intensio & remissio possunt absolute dici veræ circumstantiæ actus.

Ad secundum Respondeo, etsi eiusmodi circumstantiæ non mutant physicè actionem secundum esse naturæ, hoc secundum se variando; tamen mutant illud moraliter, efficiendo ut habeat certum esse morale, quod antea non habebat, atque ita illud esse naturale actionis verè moraliter efficiunt. sicut physica accidentia substantiæ suo accessu non mutant hanc substantialiter, verè tamen eam efficiunt & mutant accidentaliter. Et simile est de circumstantiis, quæ actioni habenti vnam speciem moralem addunt secundam. v. c. re ablatam furto esse sacræ, non mutat furtum in specie furti, mutat tamè illud furtum efficiendo ut sit simul sacrilegium.

Nota Quarto, satis inter omnes constare dari veras circumstantias actionis externæ, tam quæ addant ei novam speciem bonitatis aut malitiæ, quam quæ has intra eandem speciem augeant. Sed tota difficultas est de actibus voluntatis, utrum in iis dentur etiam veræ circumstantiæ, quæ ipsius bonitatem aut malitiam intra eandem speciem aut etiam extra eam variant. Quæ de re variæ sunt sententiæ.

173 Primò docet, nullam dari veram circumstantiam actionis voluntatis, sed omnem variationem quæ in eius bonitate aut malitia reperitur, provenire ex parte obiecti. Pro hac sententia communiter citantur Gabr. in 2. d. 41. a. 2. in probatione conclus. 4. & in 3. d. 23. q. 1. a. 1. lit. L. & M. & Durand. in 2. d. 28. q. 1. a. 3. Sed hiloguatur solum de actionibus bonis. & in conclusionibus videntur solum intendere nullas dari circumstantias, quæ dent actioni bonitatem specificam; tamen in probationibus videntur generatim concludere bonitatem actionis internæ non variari nisi ex solo obiecto. & fortè senserunt idem contingere in actionibus malis ipsius voluntatis, quia si eorum rationes absolute sumptæ essent veræ & efficaces, valerent etiam in actionibus malis.

174 Probatur hæc opinio Primò, quia nihil dat actioni internæ bonitatem aut malitiam, nisi sit volitum: atqui quidquid est volitum, est obiectum actus voluntatis: ergo non potest esse eius circumstantia: quia obiectum habet se essentialiter respectu actus, circumstantiæ verò accidentaliter. Confirmatur, quia sicut se habet cognitum ad cognitionem, ita se habet volitum ad volitionem: atqui omne cognitum habet ratione obiecti respectu cognitionis; & si mutetur, hanc substantialiter variat, ideoque nequit esse eius circumstantia: ergo idem dicendum est de quouis volito respectu volitionis.

Probatur Secundò, quia D. Thomas 1. 2. qu. 19. a. 2. docet, bonitatem actus voluntatis pendere ex solo obiecto.

175 Secunda sententia generatim docet, actui interno convenire circumstantias,

171
Qua ratione
circumstan-
tia moralis
variet actū.

172

173

Gabriel.

Durand.

174

175

E 3

tias,

Medina.

tias, non solum quæ variant eius bonitatem aut malitiam intra eandem speciem; sed etiam quæ decet ei certam speciem bonitatis vel malitiæ. Ita Medina 1.2. qu. 18. a. 4. ubi generatim docet, omnem circumstantiam actus externi esse etiam circumstantiam actus interni.

Probat Primò, quia actus internus & exterius sunt in genere moris eiusdem speciei, imò vnus idemque actus: ergo circumstantiæ vnus sunt etiam circumstantiæ alterius. Secundò, quia valor & meritum operum primò & præcipue conuenit actui interno: ergo circumstantiæ quæ augent meritum, sunt circumstantiæ actus interni. Tertio, quia actus interior potest imperari ab alio actu interiori: at qui ille tunc accipit ab hoc bonitatem aut malitiam distinctam ab ea, quam habet ex obiecto: ergo tunc actus imperans est circumstantia actus imperati.

176

Sed hæ rationes nihil conuincunt. Ad primam, nego consequentiam: nam sicut non obstante, quòd illi actus sint idem actus in genere moris, manent tamen secundum se & in esse naturæ actus absolute distincti habentes diuersa omnino obiecta, & distinctas essentias; ita etiam habent diuersa accidentia, & quod vni est essentialiter potest alteri esse accidentale: v. c. vult aliquis ire ad templum vt oret, finis intentus est omnino extrinsecus & accidentarius tali actui externo (nam hic esset omnino eadem actio, si fieret ob alium finem) est tamen obiectum formale ipsius volitionis; nec potest finis ille mutari, nisi mutetur essentialiter dicta volitio. Quod non solum verum est de ipsa intentione finis (vt vult Medina supra) sed etiam de ipsa electione medii: nam hæc fertur in obiectum qua vile ad talem finem, atque ita habet pro obiecto formali ipsam utilitatem ad finem, quæ necessariò ad diuersos fines, diuersa est; & consequenter obiectum formale electionis & ipsa electio sunt diuersa, quoties diuersi fines intenduntur.

Ex diuerso fine non solum interior, sed etiam electio mutatur.

Medina.

Ad secundam, nego consequentiam: quia hæ circumstantiæ possunt solum esse circumstantiæ respectu actus externi, & pertinere ad obiectum actus interni, vt patet ex fine extrinseco, ad quem actus externus refertur.

Ad tertiam, nego minorem. supra enim dub. 10. ostendi non esse veram.

177

Probat ergo hæc sententia Quartò, quia quando quis vult furari in templo depositam præcisè quia ipsi commoda est; hanc rem esse depositam in templo est eius volitioni considerata secundum esse naturæ omnino accidentale. nam eadem omnino esset volitio si illa res ibi casu esset & non deposita, aut si locus ille non esset sacer: ergo hæc conditio est illi volitioni considerata secundum esse naturæ vera circumstantia. Consequentia patet: nam id quod actionem consideratam secundum esse naturæ accidentaliter afficit, mutans eam in genere moris, est eius circumstantia: at qui illud est tale respectu actus interni; ergo est eius circumstantia.

178

Dices, Talis fur non solum vult accipere eam rem secundum se, sed etiam vult eam circumstantiam: quia vult accipere rem depositam in

loco sacro; atque ita ipsa circumstantia & violatio loci sacri se tenent ex parte obiecti. Respondeo, ipsum solum interpretatiue velle eam circumstantiam siue violationem loci sacri, formaliter autem & directè eam nullo modo velle: atque ita ea circumstantia sicut solum accidentaliter pertinet ad obiectum illius volitionis, ita etiam solum accidentaliter pertinet ad ipsam volitionem, siue hanc spectes præcisè secundum rationem suam physicam, siue etiam quatenus habet præcisè rationem furti; vnde etiam secundum vtramque rationem maneret omnino eadem, etsi abesset ea circumstantia, non minus quam actus externus maneret idem: ergo respectu vtriusque est eodem modo accidentaliter, & consequenter circumstantia. Confirmatur, quia illa circumstantia non minus pertinet ad obiectum actus externi quam interni: nam sicut hic est volitio acceptionis rei loco sacro depositæ, ita ille est acceptio rei loco sacro depositæ: ergo respectu vtriusque eodem modo aut est aut non est circumstantia.

Ethinc patet solutio primi argumenti allati pro prima sententia. nam vt aliquid de malitiam actioni internæ, sufficit quòd sit volitum interpretatiue, quòd ipsi volitioni secundum se accidentarium est, & consequenter circumstantia. Ad confirmationem, nego maiorem: nam nihil potest esse cognitum nisi cognitio physicè & realiter in illud saltem implicite feratur: quod non requiritur vt aliquid possit dici quacumque ratione volitum, vt patet in iis quæ solum sunt volita interpretatiue & secundum æstimationem moralem. Adde, etsi, vt aliqua circumstantia de volitioni speciem malitiæ, necesse sit vt sit aliquo modo volita, secus tamen esse de circumstantiis quæ eius malitiam solum augent aut minuunt intra eandem speciem. vt ostendam conclusi. Ad auctoritatem D. Thomæ respondebo infra conclusi.

179

Vt autem hac in re clariùs procedamus, & veritatem eruamus, distinguendum est Primò, inter circumstantias mutantes speciem, & eas quæ solum augent bonitatem aut malitiam. Quia priores se tenent ex parte obiecti, & hoc immediatè afficiunt, ipsam verò volitionem solum mediante obiecto, & quatenus in eo aliqua ratione saltem interpretatiue volitæ sunt. secus ferè est de secundis: quare hæc magis propriè dicuntur circumstantiæ ipsius actionis, quam illæ.

Idem distinguendum est inter actiones bonas & malas: est enim inter hæc omnia valde diuersa ratio, vt mox patebit.

CONCLUSIO I. Dantur veræ propriæ, & immediatæ circumstantiæ actus interni tam boni quam mali, augentes aut minuentes earum bonitatem aut malitiam. Est ferè communis, vt patet ex Vasquez 1.2. disp. 30. n. 3. & disp. 57. c. 1. & Salas 1.2. tractat. 4. sect. 1. Patet, quia intentio & remissio actus, maior aut minor libertas, personæ operantis dignitas, &c. augent vel minuunt ipsius bonitatem aut malitiam, & tamen non sunt de substantia ipsius actus: nam manente actu secundum suam substantiam eodem numero, imò omnino inuariato (vt, si sola digni-

Differentia inter volitionem & cognitionem.

180
Differentia inter circumstantias mutantes speciem, & alias.

181

Vasquez
Salas.

dignitas personæ mutetur) illa possunt variari: ergo sunt ei accidentaria, & consequenter circumstantia.

182 Dices, Omnes hæ circumstantiæ habent rationem obiecti respectu actus voluntatis: ergo non sunt ipsius circumstantiæ saltem immediate. Antecedens probatur, quia eliciens v. c. amorem castitatis, non solum vult ipsam honestatem castitatis, sed etiam vult eam tam intense aut remissè amare; item cum tanta dignitate, aut indignitate suæ personæ, aliisque similibus personæ aut obiecti circumstantiis: ergo hæc omnia sunt ab eo volita, & consequenter habent rationem obiecti. Confirmatur, quia nihil potest augere bonitatem aut malitiam actus, nisi sit volitum: atqui quidquid est volitum, atque adeo hunc esse obiectum sui ipsius: ergo quidquid huius bonitatem aut malitiam auget, habet rationem obiecti.

183 Ad argumentum contrarium eiusque probationem, nego antecedens. Primò, quia videtur per se absurdum dicere intentionem aut remissionem ipsius actus, cum sint aliquid ipsius actus, habere rationem obiecti respectu ipsius actus, atque adeo hunc esse obiectum sui ipsius. Item videtur omnino absurdum, elicientem amorem castitatis habere pro obiecto suo etiam partiali dignitatem suæ personæ, & eodem actu hanc velle. Secundò, quia, etsi elicientem actum posset aliqua ratione dici velle circumstantias augentes eius bonitatem, non tamen eas minucentes, v. c. indignitatem suæ personæ, &c. Tertiò, quia elicientem actum sæpe aut non aduerit quàm intense aut remissè, aut quàm dignus aut minus dignus actum eliciat; aut etiam hæc omnino ignorat: ergo saltem tunc hæc non possunt habere rationem obiecti, quia nihil potest esse volitum, nisi sit actu cognitum; & certum est etiam eo casu bonitatem aut meritum ipsius actus augeri aut minui ex illis circumstantiis. Nam aliàs maximi Sancti, qui ex summa humilitate reputant se habere minimam gratiam, aut etiam se esse peccatores, non magis cæteris paribus, suis bonis operibus mererentur, quàm si reuera tales essent quales se reputant. Item existens in peccato mortali, qui omnino crederet se esse in gratia, eliceret actum castitatis tam bonum & meritorium, ac si esset in gratia. Item habens actum valde intensum, si super hoc non reflecteret, aut etiam quia ex humilitate omnia sua parui facit, verè cederet suum actum esse remissum, non plus mereretur, quàm si verè remissus esset. Quæ omnia absurda sunt.

Ex quibus patet responsio ad confirmationem. Maior enim solum est vera in circumstantiis, quæ se tenent immediate ex parte obiecti, ideoque non afficiunt volitionem, nisi quatenus saltem interpretatiue volitæ sunt.

184 Dices Secundò, Actus voluntatis super se ipsum reflectitur: eodem enim actu quo aliquid volo, etiam volo me hoc velle: ergo ipse vnà cum circumstantiis quibus hic & nunc fit, siue quibus ipse afficitur & aliqua ratione mutatur, habet rationem obiecti respectu sui ipsius; atque ita saltem hac ratione omnes ex circum-

stantiæ se tenent ex parte obiecti. Respondeo Primò, hæc saltem non habere locum in iis circumstantiis, quæ ab operante ignorantur: hæc enim nulla ratione possunt ab eo etiam per actum reflexum esse volitæ; & tamen, ut iam ostendi, hæc etiam verè augent vel minuunt bonitatem aut malitiam actus voluntatis.

Respondeo Secundò, actum voluntatis habere suam bonitatem aut malitiam propriè, non prout reflectitur virtute super seipsum, sed prout talis operans per eum directè tendit in tale obiectum; ut sic autem seipsum non habet pro obiecto; & consequenter hac ratione, atque adeo quatenus habet propriè bonitatem aut malitiam, supradicta erunt ei veræ circumstantiæ.

Ad auctoritatem D. Thomæ allatam n. 17. 4. varii variè respondent, ut patet apud Medinam in eum articulum, & Valquez disp. 51. c. 1. Quibus omisissis Respondeo Primò, D. Thomam ibi non agere de quibusvis circumstantiis, sed solum de iis, quæ mutant speciem: ut patet ex §. Sed contra, & responsione ad 2. Nulli ibi igitur negat bonitatem aut malitiam posse augeri aut minui per circumstantias; sed solum asserit, Bonitatem voluntatis pendere ex eo solo, quod per se facit bonitatem actus, scilicet ex obiecto, clarè ostendens se loqui de bonitate, qua actus primò & per se bonus est; non autem de ea, qua est minus vel magis bonus. Respondeo Secundò, etsi D. Thomas ibi quandoque per accidens faciat mentionem actionis malæ; tamen nulli negat huius malitiam pendere à circumstantiis; loquendo etiam de malitia, mutante speciem. Quare D. Thomas ibi solum docet secundam nostram conclusionem.

Dices, D. Thomas ibi distinguit actum internum ab externo, docetque huius bonitatem pendere à circumstantiis, illius autem non: atqui hoc nequit intelligi de bonitate specifica, quia hanc etiam actus externus habet ex solo obiecto: ergo debet intelligi de augmento bonitatis. Respondeo, nego minorem, eiusque probationem. nam quando actus externus refertur ad finem extrinsecum, accipit ab hoc bonitatem aut malitiam specificam, & quidem sapè eam, qua primò malus est vel bonus, ut quādo actus ex obiecto indifferēs refertur ad finem bonum aut malum: & tamen eo casu ille finis eiusque intentio nullo modo ingrediuntur rationem obiecti illius actus externi.

CONCLUSIO II. Actus internus numquam accipit primam aut etiam specificam bonitatem ab aliqua circumstantia, loquendo de vera circumstantia etiam ipsius subiecti, siue quacumque ratione ita sit circumstantia ut actus ab ea etiam secundum esse suum naturale essentialiter non dependeat, siue quæ possit abesse manente actu eodem, etiam secundum esse suum naturale. & hoc est quod docet D. Thomas dicta q. 19. a. 2. Ratio est, quia, ut ostendi suprà dub. 4. & dub. 8. conclus. 2. ut actus voluntatis sit bonus, debet expressè & directè ferri in obiectum quæ bonum; ideoque sine physica sua mutatione nequit fieri de non bono bonus, aut contrà. Quare nihil potest ei tribuere specificam bonitatem, nisi sit ei aliquo modo essentialis.

Actus non habet suam bonitatem aut malitiam prout reflectitur super se.

185 D. Thom. Medina. Valquez.

186

Actus externus potest habere primam speciem bonitatis aut malitiam ex circumstantiis.

187 Circumstantia nequit tribuere primam speciem bonitatis.

D. Thom.